

Η θέση της γυναίκας και του παιδιού μέσα απο τη λογοτεχνία



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

• **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ**

• **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ**

Η Φόνισσα



eBooks4Greeks.gr

eBooks4Greeks.gr



«Η Φόνισσα» του Αλ. Παπαδιαμάντη

Κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας είναι η Φραγκογιαννού, μία ηλικιωμένη χήρα, η οποία έζησε μια βασανισμένη ζωή. Η πείρα τής δίδαξε ότι η ζωή για μια γυναίκα είναι γεμάτη βάσανα, ιδίως αν είναι φτωχή. Ένα βράδυ, καθώς ξενυχτάει στην κούνια της άρρωστης νεογέννητης εγγονής της, το μυαλό της θολώνει και σκοτώνει το βρέφος. Αν και αρχικά νιώθει τύψεις, κατά βάθος δεν μετανιώνει για την πράξη της. Αντίθετα, τής γίνεται έμμονη ιδέα ότι η μοίρα την έχει τάξει να σώσει τον κόσμο, απαλάσσοντάς τον από μικρά κορίτσια.

Η κεντρική ηρωίδα στη «Φόνισσα»

- ❖ Ακραία, σκληρή γυναίκα με διαταραγμένη προσωπικότητα.
- ❖ Οδηγείται στην παράνοια.
- ❖ Φτωχή, πονεμένη με καθημερινά προβλήματα επιβίωσης.
- ❖ Δημιουργεί στον αναγνώστη αίσθημα συμπόνιας.



Η θέση του παιδιού στην «Φόνισσα»

Τα παιδιά

- ❖ Είχαν χαμηλό προσδόκιμο ζωής.
- ❖ Ήταν παραμελημένα.
- ❖ Ζούσαν κάτω από ανθυγιεινές συνθήκες.
- ❖ Εργάζονταν από νεαρή ηλικία.



Η Προίκα στη «Φόνισσα»

- ❖ Η Φραγκογιαννού, επειδή είχε φτωχή καταγωγή, της αναλογούσε και μικρή προίκα.
- ❖ Καθώς η αξία του γαμπρού ήταν ανάλογη με την προίκα, η κεντρική ηρωίδα παντρεύτηκε κάποιον που αποδέχτηκε το ποσό που του δόθηκε.



«Πατέρας στο σπίτι» του Αλ. Παπαδιαμάντη

Ο συγγραφέας – αφηγητής βρίσκεται στον μπακάλη της φτωχογειτονιάς. Ένα πεντάχρονο αγόρι ζητιανεύει για λίγο λάδι, ομολογώντας την εγκατάλειψη τους από τον πατέρα. Ο μπακάλης πληροφορεί το συγγραφέα – αφηγητή για το μικρό παιδί, που είναι ένα από τα πέντε παιδιά μιας οικογένειας. Ο πατέρας δεν ήταν καθόλου εργατικός, σε αντίθεση με την μητέρα που έκανε ό,τι μπορούσε, για να βοηθήσει την οικογένειά της. Η οικονομική κατάσταση χειροτέρευε. Σ' αυτή την κατάσταση προστέθηκε και ένα σκάνδαλο που ξέσπασε ανάμεσα στο αντρόγυνο εξαιτίας των συχνών επισκέψεων ενός κουμπάρου. Κορύφωση είναι η εγκατάλειψη της οικογένειας από τον πατέρα και ο θάνατος ενός από τα παιδιά τους.



Η κεντρική ηρωίδα στο «Πατέρας στο σπίτι»

Γιαννούλα

- ❖ Πονεμένη γυναίκα, αντιμετωπίζει την φτώχεια και τις κακές συνθήκες διαβίωσης.
- ❖ Εργατική, καλή μάνα, υπομονετική.
- ❖ Ήσυχη και με αξιοπρεπή στάση.
- ❖ Η ιδανική γυναίκα σύμφωνα με τα πρότυπα του Παπαδιαμάντη.



Η θέση του παιδιού στο «Πατέρας στο σπίτι»

Μέσα απο το κείμενο αυτό φαίνεται ξεκάθαρα ότι τα παιδιά έκαναν τα θελήματα των γονέων, θέτοντας την σωματική τους ακεραιότητα σε κίνδυνο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η εικόνα του παιδιού να μεταφέρει γυάλινα μπουκάλια γεμάτα λάδι απο το μπακάλικο της γειτονιάς στο σπίτι.



Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ



Η ΥΠΟΘΕΣΗ



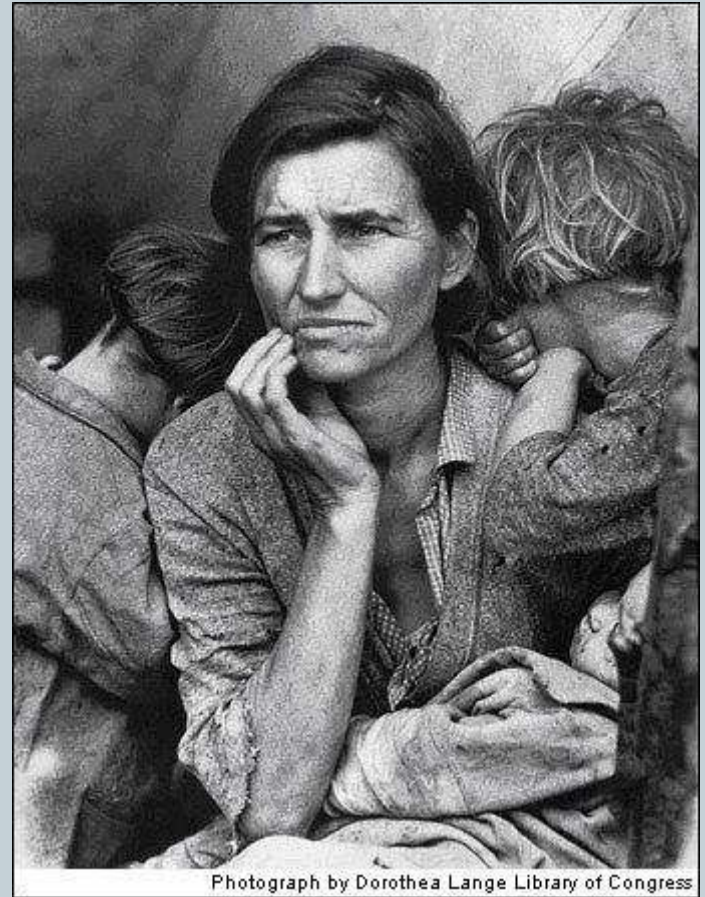
- Η ιστορία του βιβλίου διαδραματίζεται στην Κέρκυρα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η ηρωίδα της συγκεκριμένης ιστορίας είναι μία μεσόκοπη γυναίκα, η οποία έχει αρκετά παιδιά, έναν άντρα παραδομένο στα πάθη του και μία κόρη σε ηλικία γάμου.



Η ΥΠΟΘΕΣΗ



- Για να καταφέρει να ζήσει την οικογένεια της ,καθώς και να συγκεντρώσει προίκα για της κόρες της, ασχολείται με πολλές επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι πάντοτε νόμιμες.



Photograph by Dorothea Lange Library of Congress

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΗΡΩΙΔΑ

Η ΣΙΟΡΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ



- Η σιόρα Επιστήμη είναι μία πολύ εργατική και ευφυής γυναίκα. Με την εργατικότητά της έχει καταφέρει να ανταποκριθεί στις καθημερινές απαιτήσεις της οικογένειας. Είναι μια πολύ δυναμική γυναίκα, ανεξάρτητη οικονομικά, που διοικεί εξ ολοκλήρου το σπίτι της. Διαφέρει αρκετά από τις γυναίκες της εποχής της, που υπακούν πλήρως στο σύζυγο.



Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ Κ. ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Η ΕΙΡΗΝΗ



- Η νεαρή Ειρήνη είναι το μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας. Είναι μια πολύ όμορφη, έξυπνη κι εργατική κοπέλα. Ερωτεύεται τον Αντρέα , έναν αριστοκράτη με οικονομικά προβλήματα, που της ζητάει προίκα. Αποφασίζουν να ζήσουν μαζί χωρίς γάμο. Στο μεταξύ, η Ειρήνη μένει έγκυος. Όταν τελικά διασφαλίζει ο Αντρέας την προίκα, αποφασίζει να την παντρευτεί.





- Όλη η ανατροπή του έργου είναι ότι η Ειρήνη απορρίπτει τελικά τον Αντρέα και τον διώχνει, διότι πιστεύει ότι δεν την αγαπάει, αλλά ενδιαφέρεται μόνο για την προίκα της. Αποφασίζει να πάει στην Αθήνα, όπου θα εργαστεί και θα αναθρέψει το αγέννητο παιδί της. Η στάση της είναι πολύ πρωτοποριακή και ριζοσπαστική για μια γυναίκα της τότε εποχής.



ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΑΣ



- Ο Θεοτόκης σε αυτήν την ιστορία μάλιστα τονίζει το πρόβλημα της προίκας, καθώς ο υποψήφιος γαμπρός εδώ, αν δεν πάρει ένα συγκεκριμένο ποσό, εκβιάζει να μην αποκαταστήσει την κόρη της πρωταγωνίστριας.



ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΩΝ- ΜΗΤΕΡΑΣ

- Παράλληλα με αυτό, ένα άλλο πρόβλημα, που βλέπουμε έμμεσα, είναι ότι η μητέρα φαίνεται να μην ασχολείται με τα μικρότερα παιδιά της οικογένειας και να μην γίνεται καθόλου λόγος για αυτά.



ΘΕΟΤΟΚΗΣ



- Ο Θεοτόκης προσπαθεί να δείξει μέσα από το ρόλο της συγκεκριμένης γυναίκας την κατάσταση που επικρατεί εκείνη την εποχή για τις γυναίκες.



ΘΕΟΤΟΚΗΣ



- Τέλος, παράλληλα περνάει το δικό του πρότυπο για την ιδανική σύζυγο κάνοντας την πρωταγωνίστρια ιδιαίτερα δυναμική και αποφασιστική σε κρίσιμες περιπτώσεις.



ΣΚΛΑΒΟΙ ΣΤΑ ΔΕΣΜΑ ΤΟΥΣ



- Η αρχοντική οικογένεια των Οφιομάχων αναγκάζεται να παντρέψει την κόρη τους Ευλαλία με το γιατρό και υποψήφιο βουλευτή Αριστείδα Στεριώτη. Η νεαρή Ευλαλία ωστόσο είναι ερωτευμένη με τον νεαρό Άλκη Σωζόμενο. Στόχος των Οφιομάχων είναι να "αποδώσουν" τα χρήματα που τους "χρωστάνε", για να μπορούν να τις "ξεφορτωθούν" με το οικονομικό θέλημα της προίκας. Τελικά όμως οι προσδοκίες τους δεν επαληθεύονται.



ΥΠΟΘΕΣΗ



Ο Οφιομάχος οδεύει προς την χρεωκοπία, από την οποία δεν μπορεί να τον σώσει ο γιος του Γιώργης, που όπως λέει και ο ίδιος “Αδिका του ‘σειλα να σπουδάσει νομικά στο Μοναχό” . Η λύση είναι να παντρευτεί η μεγάλη του κόρη Ευλαλία τον ιατρό Αριστείδη Στεριώτη, που είναι αρκετά μεγαλύτερος της , αλλά ανερχόμενος πολιτικός του νησιού. Όμως η Ευλαλία αγαπά τον παιδικό της φίλο , Άλκη Σωζόμενο, που βρίσκεται στην αρχή της φυματίωσης . Αρχικά θα αντισταθεί έχοντας στο πλευρό της τον αδελφό της τον Γεώργη, όταν όμως συνειδητοποιήσει την τραγικότητα των καταστάσεων, θα δεχθεί να σώσει τον πατέρα της, θυσιάζοντας τις επιθυμίες και τα συναισθήματά της.



Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η γυναίκα αυτή την εποχή αποτελεί ένα βάρος για τον οικογενειακό της περίγυρο, ενώ τις περισσότερες φορές αντιμετωπίζεται σαν ένα άψυχο σώμα, σαν μια δούλα, μια σκλάβα, που υπάρχει μόνο για να υπηρετεί αυτούς, που έχουν επίδραση πάνω της, όπως οι γονείς της κατά την παιδική και εφηβική της ηλικία, ο σύζυγος της από την στιγμή που τον παντρεύεται, καθώς και αργότερα τα παιδιά της ή και ακόμα τα εγγόνια της.



ΕΥΛΑΛΙΑ ΟΦΙΟΜΑΧΟΥ

- Η Ευλαλία είναι η μορφή, που προσδιορίζει όλα τα κορίτσια της εποχής εκείνης, τα οποία θυσιάζονταν για την οικογένεια τους για διάφορους οικονομικούς λόγους. Είναι το πρόσωπο που στην συγκεκριμένη ιστορία έχει την δυνατότητα να βγάλει από αυτό το οικονομικό αδιέξοδο την οικογένεια. Αυτό το γεγονός μας επιβεβαιώνει ότι τότε οι γυναίκες δεν είχαν το δικαίωμα να αποφασίζουν ούτε για την ζωή τους και αυτό τον ρόλο τον είχαν οι άντρες τους ή ακόμα οι πατεράδες τους και τα αδέρφια τους. Προτίμησε να "σώσει" την οικογένεια της από το να ζήσει ευτυχισμένη -αν όχι ευτυχισμένη- να έχει ένα καλύτερο μέλλον...Με λίγα λόγια ο γάμος της Ευλαλίας φαντάζει για την οικογένεια των Οφιομάχων σα θεόσταλτο δώρο, οπότε οι όποιες ηθικές αρχές και αναστολές παραγκωνίζονται. Η ωμή οικονομική συναλλαγή δίνει τέλος σε έναν ρομαντικό έρωτα.



ΑΙΜΙΛΙΑ ΒΑΛΣΑΜΗ



- Ο Γιώργης ζει ένα γεμάτο πάθος έρωτα με την Αιμιλία Βαλσάμη που είναι παντρεμένη με έναν κατά πολύ μεγαλύτερό της, σε έναν συμβατικό γάμο. Αντίθετα με τον Γιώργη που αποδεικνύεται τυχοδιώκτης και δεν την αγαπά , η Αιμιλία δείχνει να είναι το μόνο ειλικρινές άτομο στην ιστορία. Από την στιγμή που νιώθει προδομένη και εξαπατημένη ακολουθεί στην σχέση μεταξύ έρωτα και χρήματος. Η Αιμιλία θυμίζει τις γυναίκες της εποχής, οι οποίες πέφτουν θύματα ενός όχι πραγματικού έρωτα από τη μεριά του άντρα.

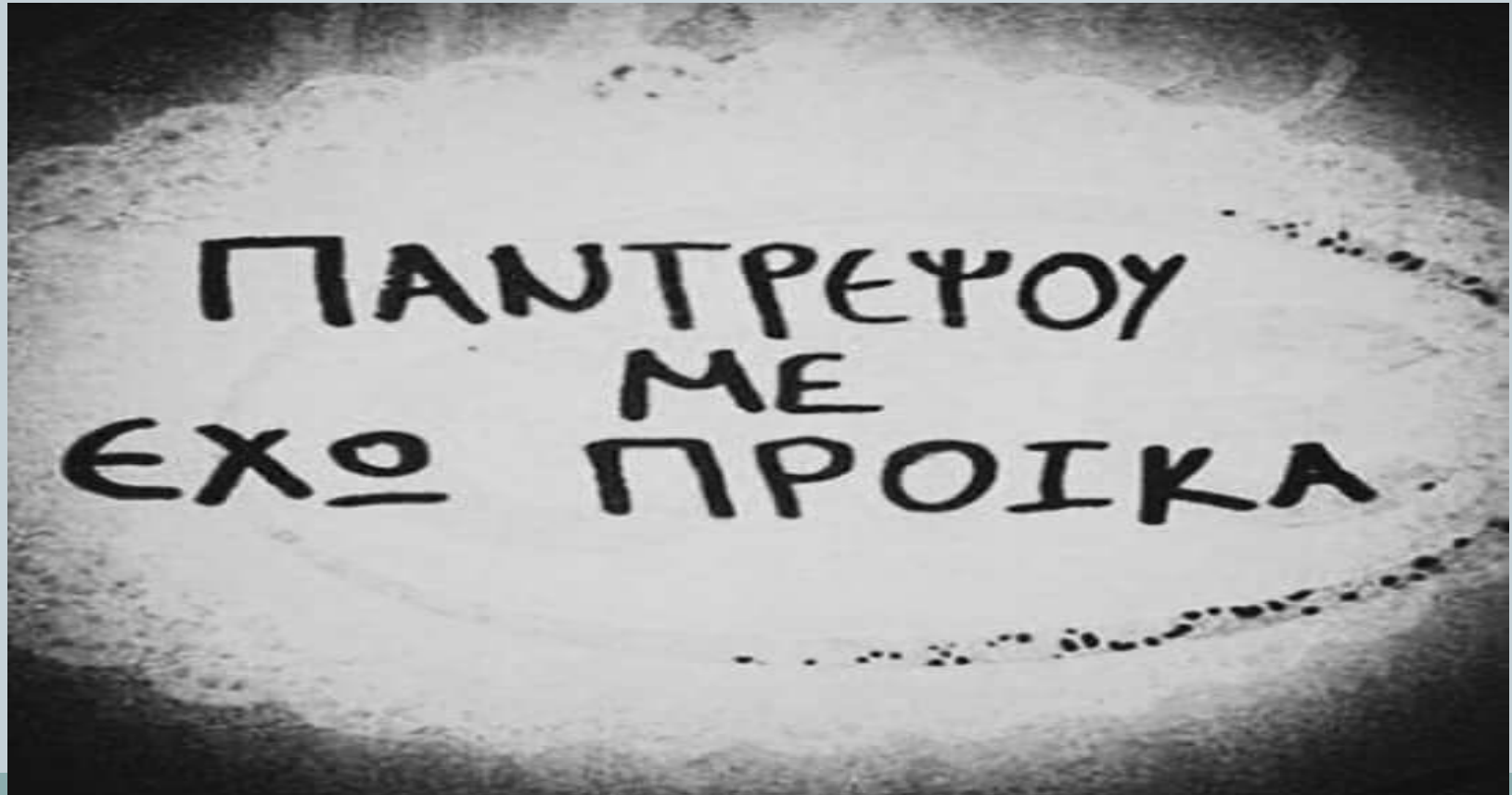


Η ΠΡΟΙΚΑ



Η προίκα ήταν απαραίτητη στις αγροτικές οικογένειες, καθώς τις περισσότερες φορές ήταν πατριαρχικές, οι γυναίκες είχαν περιορισμένη ζωή, κλεισμένες στο σπίτι των αντρών τους ή των πατεράδων τους, στην περίπτωση που δεν είχαν παντρευτεί ακόμη. Για να παντρευτεί μια κοπέλα, έπρεπε οι γονείς της να προσφέρουν όσο το δυνατόν γίνεται περισσότερο δελεαστική προίκα, ενώ χωρίς αυτήν ήταν σχεδόν αδύνατο σε κάθε περίπτωση να υπάρξει γάμος, αφού αποτελούσε πολλές φορές τον κύριο σκοπό ενός γάμου. Για αυτό και οι γαμπροί είχαν υπέρμετρες απαιτήσεις, όσον αφορά την προίκα που ζητούσαν.

- Οι γυναίκες δεν έχουν την δυνατότητα να μπορούν να διαλέξουν τον σύντροφό τους, να δεχτούν εκείνον που θα κρίνουν κατάλληλο να τις κάνει ευτυχισμένες και να απορρίψουν εκείνον, που το μόνο που θέλει από αυτές είναι η προίκα τους.



...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ



- ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΧΑΡΑ
- ΒΕΖΥΡΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
- ΔΡΟΣΟΥ ΚΑΤΙΑ
- ΘΕΙΑΣΠΡΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
- ΚΕΡΕΖΟΥΔΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
- ΚΛΑΠΗ ΚΩΝ/ΝΑ
- ΚΟΓΚΑΚΗ ΣΤΕΒΙΝΑ
- ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ ΣΤΕΦΑΝΙΑ
- ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
- ΛΑΠΑΚΟΒΑ ΝΑΝΣΗ
- ΜΑΧΑΙΡΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
- ΜΗΤΣΕΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ
- ΜΠΥΡΕΚΟΥ ΣΥΛΒΙΑ
- ΠΡΕΝΓΚΑ ΚΩΝ/ΝΑ
- ΡΟΥΣΣΟΥ ΔΑΝΑΗ
- ΣΑΪΤΗ ΕΛΕΝΗ